

عنوان مقاله:

تکنولوژی، عاملیت و تصمیم

محل انتشار:

فصلنامه راهبرد فرهنگ، دوره 9، شماره 34 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسنده:

رحمان شریف زاده - دکترای فلسفه علم و فناوری، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

خلاصه مقاله:

نظریه کنشگر شبکه به عنوان یکی از نظریه های مهم در مطالعات علم و فناوری، از وساطت مصنوعات و عامل بودن آنها در کنار انسان ها دفاع می کند. مصنوعات و انسان ها واسطه هایی اند که ماهیت یکدیگر را تغییر می دهند. از این رو تصمیم ها، کنش ها و عاملیت های انسان امری وساطت شده است، ما «به همراه» مصنوعات تصمیم خواهیم گرفت و کنش خواهیم کرد نه «به وسیله» آنها. تصمیم برخاسته از یک ذات ایزوله انسانی نیست و عاملیت و کنش تنها متعلق به انسان نیست بلکه بر روی شبکه ای اجتماعی فنی از انسان و مصنوعات توزیع می شود. این رویکرد مسائلی را در مورد رابطه مصنوعات با انسان و عاملیت و تصمیم گیری انسان ها ایجاد می کند؛ از جمله اینکه آیا عاملیت توزیع شده و واسطه بودن مصنوعات، قصدیت و اراده را از انسان سلب نمی کند؟، آیا به مصنوعات قصدیت نمی دهد؟ چه بر سر مسئولیت های اخلاقی و حقوقی انسان می آید؟ آیا به تبع عاملیت توزیع شده، مسئولیت نیز بر روی مصنوعات توزیع می شود؟! اینها مسائلی است که در این مقاله به آنها خواهیم پرداخت. ما با دفاع از موضع نظریه کنشگر شبکه، نشان خواهیم داد که نگاه شبکه ای و متقارن به مصنوعات و واسطه و عامل دانستن آنها، نه از انسان ها سلب قصدیت می کند نه لزوماً به مصنوعات قصدیت می دهد و همچنین پیامد های غیرشهودی در باب مسئولیت را به همراه ندارد.

کلمات کلیدی:

مصنوعات، تصمیم، اراده، شبکه، کنشگر، عاملیت، لاتور

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1453102>

